

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De imitatione Christi - Cod. Lichtenthal 138

Thomas <von Kempen>

Arg[e]n[toratum], [1489 Inkunabel; Handschrift um 1500]

Liber quartus

[urn:nbn:de:bsz:31-40588](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-40588)

Protegez confua aiaz fuuli tui inter
tor discrimiavite corruptibilis. ac co/
mitate gra tua dirige p vias pacis ad
patriam ppetue claritatis.

Explicit liber tercius

Incipit Quartus.

**Deuota exhortatio ad sacra corpis
xpi comunione. Hoc xpi.**

**Enite ad me oēs q̄ laboratis
z onerati estis z ego reficiā vos
dicit dñs. Panis que ego da
bo caro mea est p mūdi vita Accipite
z comedite hoc est corpus meum qd̄ p
vob tradetur. Hoc facite in meā come
moratōem. Qui māducat carnē meaz
z bibit meuz sanguinē in me manet z
ego in illo. Verba que ego locutus sum
vobis spūs z vi ta sunt.**

**Cū q̄ta reuerētia xps sit susci
piendus. Capitulum. I.**

Lib. Quartus.

Ec sunt ver

T ^bba tua xpe veritas eter/
na. quous nō vno tpe p/
lata nec vno in loco cō/
scpta. Quia tua sunt xba
gratāter mibiz fideliter
cūcta sunt accipiēda. **T**ua sunt z tu
ea ptulisti. z mea qz sunt qz pro salute
mea edidisti. **L**ibēter suscipio ea ex o/
re tuo vt arti⁹ inseratur cordi meo. **E**c
citāt me xba tāte pietatis plena dulcedi
nis z dilectōis. s; terrēt me delicta pro
pria z ad capiēda tāta misteria. me re
uerberat ipura cōscientia. **P**ro uocat
me dulcedo verboz tuoz: sed onerat
me mltitudo vicioz meoz. **J**ubes vt
fiducialiter ad te accedā si tecū velim
habere pte: vt immortalitatis accipiā a/
limoniā si eternā cupiā obtinere vitā
z glām. **V**enite inqz ad me oēs q̄ la/
boratis z onorati estis z ego reficiam

vos. **D** dulce et amicabile verbum in au-
reptoris quod tu dicitur deus meus egenum et
pauperem inuitas ad communionem tui
sanctissimi corporis. **S**ed quod ego super do-
mine ut ad te presumam accedere. **E**cce ce-
li celorum te non capiunt. et tu dicis. venite
ad me omnes. **Q**uid sibi vult ista piissima
dignatio et tam amabilis inuitatio
Quod ausus ero venire quod nihil boni mi-
hi presertim super. **U**n possis presumere. Quod
te introducā in domum meam quod sepius offe-
dit benignissimam faciem tuam. **R**euerentibus
angeli et archangeli. meruerunt sancti et ius-
ti. et tu dicis. venite ad me omnes. **N**isi tu
dicitur huius diceret quod vix esse crederet. et ni-
si tu iuberet quod accedere attemptaret
Ecce noe vir iustus in arche faba cen-
tū annis laborauit ut cum paucis saluare-
tur. et ego quomodo me potero vno vna ho-
ra prepare ut mundi fabricatorum cum reueren-
tia sumam. **D**oyles famulus tuus ma-
gnus et specialis amicus tuus archa ex lignis

Liber Quartus

iputribilibus fecit. quā & mūdissimō ve
stinuit auro vt tablas legis in eis repone
ret. & ego putrida creatura audebo te
p̄ditore legis ac vite datorē tā facile su
scipe in corpe meo p̄ccis subdito. **Sa**
lomō sapiētissim⁹ regū isrl' magnificū
tēplū septē ānis in laudē noīs tui edi
ficauit & octo diebus festū dedicatōis e⁹
celebrauit. mille hostias pacificas ob
tulit & archā federis clāgoze buccinez iu
bilo in locū sibi p̄patū solēniter collo
cauit. & ego infelix et pauprim⁹ hoīm
quō te ī domū meam inroducā: q̄ vix
mediā expēdere deuote noui horā & v⁹
inā vlt̄ semel digne fere medias. **D**omi
ūs q̄stū illi ad placēdū tibi agere studu
est. **D**eū q̄ pusilluz ē qd̄ ago. q̄ breue
expleo t̄ps cū me ad cōicanduz dispo
no. raro tor⁹ collectus. rarissime ab oī
distractōe purgat⁹. **E**t certe in tua salu
tari dictat⁹ p̄ntia nlla d̄ret occurrere in
decēs cogitatō nlla et occupare creatā

qz nō angelū s; angloꝝ dñm susceptu
rus suꝝ hospitio. Est tñ valde magna
distātia inter archā federis cū suis re
liq̄is z mūdissimū corpus tuū cū suis
in effabilib; virtutib;. inter legalia illa
sacrificia futuroꝝ p̄figurata z verā
tui corpis hostiā oim antiq̄ꝝ sacrifici
oꝝ p̄pletinā. Quare igit̄ nō magis ad
tuā venerabilē inardescop̄ntiā. curū
maiori me p̄paro sollicitudine ad tua
sc̄ā sac̄ā sumēda cū illi antiq̄ sci p̄ri
arce z p̄ph̄eres q̄z z p̄ncipes cū vni
uerso p̄plo tñ deuotōis demōstrarūt
affectū erga cultū dñm. Saltauit de
uotissim⁹ rex dauid corā archa dei cor;
virib;. recolēs bñficia oliz indulta pa
trib;. fecit diuersi generis organa. psal
mos edidit z cātari instituit cū leticia
cecinit z ip̄e frequēter in citbara spūs
sancti afflar⁹ ḡra docuit p̄lm isrl̄ toto
corde deuz laudare. z ore osono dieb;
singulis bñdicere z p̄dicare. Si tāta

Inimū

Liber Quartus

agebat tūc deuotō ac diuine laudis ex
ticit recordatio corā archa testamēti q̄s
ta nūc mibi z oī p̄plo xp̄iano h̄nda est
reuerētia z deuotio in p̄ntia sacramē/
ti in sumptōe excellētissimi corpis xp̄i
Currūt mlti ad diuersa loca p̄ visitan
dis reliq̄is sanctoz. z mirant̄ auditis
gestis eoz ampla edificia tēploz inspi
ciūt. z osculātur sericis z auro iuolu/
ta sacra ossa ip̄oz. **E**t ecce tu p̄ns es h̄
ap̄d me in altari d̄us me^s. sc̄tus sc̄toz
creator oīm z d̄ns angeloz. **S**epe in
talibz vidēdis ē curiositas hoīm. z no
uitas iuiloz z modic^o reportat̄ emēda
tōis fruct^o. marie vbi est taz leuis sine
vera cōritōe discursus **D**ica autē in sa
cram̄to altaris tot^o p̄ns es d̄s me^s h̄o
xp̄s ihs. vbi z copiosus p̄cipit̄ eterne
salut^{is} fruct^o q̄tiēscūq̄ fueris digne ac d̄
uote suscept^o **A**d istō p̄o non trahit̄ le
uitas aliq̄ nec curiositas aut sensuali
tas s̄z firma fides d̄uota spes z sincera

charitas. **D**ivinisibilis p̄ditor mūdi
deus q̄s mirabiliter agnoscū. q̄s sua
uiter z gratiose cū electis tuis dispo
nis. quibz temetip̄m in sacramento su
mendū p̄ponis. **H**oc nāqz oēm intelle
ctū supat. **H** specialiter deuotoz corda
trahit z accēdit affectū. **I**pi em̄ veri fi
deles tui q̄ totā vitā suā ad emēdatōez
disponūt. ex hoc dignissimo sacro ma
gnā deuotōis grāz z p̄tutis amorē fre
quēter recipiūt. **A**dmirabil' z absco
dita grā sacramēti quā norūt tm̄ xp̄i fi
deles. infides aut' z peccat' fūietes ex
periri nō p̄nt. **I**n h̄ sacramēto p̄fertur
sp̄ūalis grā. z repatur ī aīa virt' amil
sa z p̄ pctm̄ deformatā redit pulcritu
do. **T**āta est aliqñ hec grā vt ex pleni
tudine collate deuotōis nō tm̄ mens
sz z debile corp' vires sibi p̄stitas sen
tiat ampliores. **D**olendū tm̄ valde z mi
serandū sup tepiditate z negligētia no

Liber Quartus

stra. q̄ nō maiori affectu trahit ad sp̄s
sumendū. in q̄ tota spes saluādoꝝ cōs
sistit et meritū. **I**pe est sacrificatio
nra et redēptio. ipe solatio viatoꝝ et
sc̄toꝝ eterna fructū. **D**olendū itaq̄ val
de q̄ multi tā parū hoc salutare misere
riū aduertūt. qđ celū letificat et mūdū
p̄seruat vniuersū. **D**eu cecitas et dur
ricia cordis hūani tā ineffabile donū
nō magis attendere et ex q̄ridiano vsu es
tiā ad inaduertentiā defluere. **S**icut
hoc sanctissimū sacramentū i vno tm̄
celebraret loco. et ab vno tm̄ p̄secraret
sacerdote in mūdo: q̄to putas deside
rio ad illū locū et talē dei sacerdotē ho
mines afficerent vt diuina misteria ce
lebrare audirēt. **N**ūc autē multi facti
sunt sacerdotes. et in mltis locis offer
tur christus vt tanto maior appareat
gratia et dilectio dei ad hoīez q̄to lati
us est sacra cōmuniō diffusa p̄ orbem

Bras tibi bone ihu pastor eterne qui
nos paupes ⁊ exules dignat⁹ es preci
oso corpe ⁊ sanguine tuo reficere. ⁊ ad
hec misteria p̄cipienda etiaz p̄p̄ri oris
tui alloq̄o inuitare: dicendo. Venite
ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati estis
⁊ ego reficiam vos.

O, magna bonitas ⁊ charitas dei
in sacramento exhibet̄ hoī. La. II.

Up bonitate tua ⁊ maḡ misē
ricordia tua dñe p̄sifus. accē
do eger ad medicū ⁊ saluatorē
esuriēs ⁊ sitiēs ad fontē vite egenus
ad regē celi. fūus ad dñm. creatura ad
creatorē. desolatus ad meū piū p̄sola/
torē. **S**z vñ hoc mihi vt rēias ad me
Quis ego sum vt prestes mihi teipm
Quō audeat p̄ctōr corā te apparere: **E**t
quō tu dignis ad p̄ctōz venire **T**u no
sti seruū tuū ⁊ scis qz nil boni in se hz
vñ hoc illi p̄stes **C**ōfiteor: igit̄ vilitatē
meā. agnosco bonitatē tuā. laudo pie

interm

ob

Liber Quartus.

tatem ⁊ gr̄as ago p̄pter nimīā c̄haritā
tam. Propter temetip̄m em̄ hoc facis
non p̄pter mea merita vt bonitas tua
mibi magis innotescat. c̄haritas am̄
plioꝝ ingerat ⁊ hūilitas p̄fectiꝝ cōmen
detur. Quia ergo tibi hoc placet. et sic
fieri iussisti. placet mibi dignatio tua
⁊ vtinā iniquitas mea n̄ obsistat. O dul
cissime ⁊ benignissime ih̄u q̄nta tibi re
uerētia ⁊ gr̄azactō. cū p̄petua laude p̄
sumptōe sacri corp̄is tui debet. cuiꝝ di
gnitatē nullus hoīm explicare potēs
inuenit. Sꝫ q̄d cogitabo in hac com
munionē. in accessu ad d̄m meū quē
debite venerari nequeo ⁊ t̄m deuote su
scipe desiderio. Quid cogitabo meliꝝ
⁊ salubrius nisi meip̄m totaliter hūi
liando corā te. ⁊ tuā infinitā bonitatē
exaltādo sup̄ me. Laudo te d̄s meꝝ ⁊ ex
alto in eternū. Despicio me ⁊ subijcio
tibi in pfundū vilitat̄ mee. Ecce tu san
ctus sc̄toꝝ ⁊ ego sordēs pctōꝝ. ⁊ tu in

§

4111

clinas te ad me qui non sum dignus ad
ad te respicere. **E**cce tu veis ad me. tu
vis esse mecum. tu inuitas ad conuiuiz
tuum. tu mihi dare vis celestem cibum et pa
nem angelorum ad manducandum. non alium
sane quam te ipsum panem uinum que de celo des
cendisti et das uitam mundo. **E**cce uinum di
lectio preedit. quibus dignatur o illucetur.
quibus magne gratiarum actiões et laudes tibi pro
his debentur. **Q**uibus salutare et utile consi
lium tuum cum isto instituisti. quibus suauiter ioc
undum conuiuium cum teipsum in cibum dona
sti. **Q**uibus admirabilis operatio tua domine. quibus
potestas uirtus tua. quibus infallibilis ueritas
tua. **D**ixisti enim et facta sunt omnia. et factum
est quod ipse iussisti. **D**ira res et fide
digna ac humanum vincens intellectum quod
tu domine deus meus uerus deus et homo sub mo
dica specie panis et uini integer protine
ris et sine presumptione a sumente manduca
ris **T**u domine uiniferorum que nullum habes
indigentiam. uoluisti pro sacramentum tuum

Liber Quartus.

habitare in nobis. cōserua cor meū et
corp⁹ meū imaculatū. vt leta z pura cō
scia sepi⁹ valeā tua celebrare misteria z
ad meā ppetuā accipe salutē. q̄ ad tuū
p̄cipue honorem et memoriale penne
sanxisti z instruxisti. **L**etare aīa mea. z
grās age dō p̄ tā nobili munere z sola
cio singulari in hac lachrymarū valle
tibi relicto. **N**az q̄tiens hoc misterū
recolis z xp̄i corp⁹ accipis. toties tuere
demptōis opus agis z p̄iceps oīm
meritorū xp̄i efficeris. **C**haritas etem
xp̄i nunq̄ minuit. z magnitudō p̄pici
atōis et nunq̄ exhaurit. **I**do noua sp̄
mētis renouatōe ad h̄ disponere te de
bes. z magnū salutis misterū attēta cō
sideratōe p̄sare. **I**ta magnū nouū et
iocundū tibi videri debet cū celebras
aut missam audis. ac si eodez die xp̄s
p̄mū in vtez p̄ginis descendens hō fa
cēt esset. aut in cruce pendens pro salu
te hoīm dateretur z moreretur.

Quid utile sit sepe cōdicare. **Cap. III**
Ecce ego venio ad te dñe et bñ
e mibi sit ex mūere tuo et letifis
cer in cōiunio scō tuo. qđ pa/
sti in dulcedie tua paupi de. **E**cce i te
est totū qđ desiderare possuz z debeo.
tu sal⁹ mea z redēptio. spes z fortitudo
de⁹ z glia. **L**etifica ḡ hodie aīam fui
tui qm̄ ad te dñe ihu aīam meā leuavi
Desiderio te nūc deuote ac reuerenter
suscipe: cupio te i domū meā introdu
cere. q̄ ten⁹ cū zacheo merear a te bñdi
ci. ac inter filios abrae p̄putari. **A**nī
ma mea corp⁹ tuū p̄cupiscit. cor meuz
te cū vniri desiderat. **T**rade temibi et
sufficit. **N**ā p̄ter te nulla cōsolatio va
let. sine te esse neq̄o. z sine vīsitatōe tua
viuere nō valeo. **I**doq; optz me frequē
ter ad te accedere z in remediū salutis
mee recipe. ne forte deficiā in vīa si fu
ero celesti fraudat⁹ alimonia. **S**icem̄
tu misericordissime ihū predicās p̄lis

Liber. Quartus.

z varios curās languores aliqñ dīpi/
sti. **N**olo eos ieiunos dimittere in doꝝ
mū suā ne deficiāt in via. **A**ge igit hoc
mō meā. q̄ te p̄ fideliū p̄solatōne in sa
cramēto reliquisti. **T**u es em̄ suavis
refectio aīe. z q̄ te digne māducauerit
particeps z heres erit eterne glie. **N**e
cessariū quidē mibi est q̄ taz sepe labo
ro z pecco tā cito torpescō z d̄ficio. vt
p̄ frequētes oꝝones z p̄fessioes z sacra
tui corpis p̄ceptōes me renouē: mūdez
z accendaz. ne forte diuti⁹ abstinēdo a
sc̄to p̄posito defluā. **P**roni em̄ sunt sen
sus hoīs ad malū ab adolescētia sua z
nisi succurrat diuina medicina labif
bō mor ad peiora. **R**etrabit ḡ sc̄tā cō
munio a maloz p̄fortat in bono. **S**i
em̄ mō tā sepe negligēs suz z tepidus
qñ cōmunico aut celebzo. qd fieret si
medelā nō sumerē z taz grāde iuuamē
nō q̄rerem. **E**t licet oī die nō sim ap̄tus
nec ad celebranduz bñ d̄isposit⁹. dabo

thi opaz pgruis tpbus diuina peipe
misteria ac tate gre pncipē me exhibe
re. **N**ā hec ē vna pncipalis fidel' aie cō
solatio q̄dīu pegrinat' a te in mortali
corpe. vt sit sept' memor dī sui dilectū
suū deuota suscipiat mēte. **O** mira cir
ca nos tue pietatis dignitio. q̄ tu dñe d
us creator z viuificator oīm spiritūū
ad paup'culā dignaris venire aiām. et
cū tota deitate tua ac hūanitate et' im
pinguare esuriē. **O** felic' mēs z brā aīa
que te dñm deū suū meret' deuote sus
cipe. z in tua susceptione spiritali gau
dio repleti. **O** q̄ magnū suscipit dñm
q̄ dilectū inducit hospite. q̄ iocundū
recipit sociū. q̄ fidelē acceptat amicu z
q̄ speciosu z nobilē amplectit' spōsu z
pre oībus dilectis z sup oīa desiderā
bilis amandū. **S**ileāt a facie tua dul
cissime dilecte me' celsū z terra z oīs or
natus eoz: qm̄ hēqd' laudis hnt ac de
coris ex dignatiōe tue est largitaz. nec

Liber Quartus

ad decorem tui peruenient nois cui⁹
sapientie non est numerus.

Multa bona pstant deuote coi/
cantibus. **Capitulum. III.**

Domine deus me⁹ preueni ser
uū tuū in bñdictōibus dulce
dinis tue vt ad tuū magnificū
sacramentū digne ac deuote merear ac
cedere. **E**xcita cor meū; in te. ⁊ a graui
torpore exue me. **V**isita me in salutari
tuo ad gustandū in spiritu tuā suau
tate que in hoc sacramto tanq̄ in fon
te plenarie later. **I**llumina q̄z oculos me
os ad intuendū tm̄ misterū et ad cre/
dendū illd̄ indubitata fide me roborā
Est em̄ opatio tua non hūana poten
tia. tua sacra institutio nō hoīs adin
uentio. **N**ō em̄ ad hec capiēda ⁊ intel
ligēda aliq̄s idone⁹ p se repit. q̄ ange/
licā etiā sb̄tilitatē trāscendūt: qd̄ ḡ ego
pctō: idign⁹ fra ⁊ cinis d̄ tā alto sacro

secreto potero inuestigare z cape. **D**o
mie in simplicitate cordis: in bona fir
ma fide z in tua iussione ad te cū spe z
reuerētia accedo. z **f**e credo qz tu pñs
es hic in sacramēto dōs z hō. **V**is g̃ vt
te suscipias z meipm tibi in charitate
vniā. **Q**ñ tuā pcor clemētiā z spēales
ad hoc implozo mibi donari grāz. vt
totus in te liq̃fias z amori pfluā. atqz
de nulla aliena p̃solatōe ampli⁹ me in
tromittā. **E**st em̃ h̃ altissimū z dignis
simū sacramētuz sal⁹ aīe z corpis. me/
dicina oīs spūalis lāguoris. ī quo vi
cia mea curant. passiones frenantur.
tēptatōes vincunt ac minuuntur grā
maior infunditur. p̃tus incepta auge
tur: firmat fides. spes roborat z chari
tas ignescit ac dilatat. **A**lta nāqz bo
na largit⁹ es z adhuc sepi⁹ largiris ī sa
cramēto dilectis tuis deuote cōmu ni
cātibz dōs me⁹ susceptoz aīe mee. repa/
toz infirmitatis hūane z toti⁹ dator cō

solatio
latōes ad
fundis: e
ipem tue
dōs grā ec
q̃ antip̃ pri
munione
potius cele
mā. Qd̃ iō
pensant ag
parenter ex
b̃ ab cāt. z q̃
quātur qz
in deuoti. c
noti esse me
suauitatis
cū suauitat
ta igne cop
in de p̃cipi
p̃bū d̃ ans
q̃ deficiēs
re: de p̃ci

Liber Quartus

solatōis interne. Nā multas ip̄is cōso-
latōes aduersis varias tribulatōes in-
fundis: et de imo deiectionis pp̄ie ad
spem tue p̄tectōis erigis. atq; noua q̄-
daz gr̄a eos int̄recreas ⁊ illustras. vt
q̄ ant̄q; primū ⁊ sine affectione se añ cō-
munione senserant. postea refecti cibo
potuz celesti in meli⁹ se mutatos inue-
niāt. **Q**d idcirco cū electis tuis ita dūl-
pensant. agis vt veraciter agnos. at. et
patienter expiant q̄s nihil ex semetip̄is
habeāt. ⁊ q̄d bonitatis ac gr̄e ex te cōse-
quātur qz ex semetip̄i s̄ frigidū duri ac
indeuoti. ex te aut̄ feruētēs alacres ⁊ d̄-
uoti esse merent̄. **Q**uis em̄ ad fontem
suauitatis hūiliter accedēs nō modi-
cū suauitatis inde reponat. **A**ut q̄s iux-
ta ignē copiosuz stās nō parū caloris
inde p̄cipit. **E**t tu fons es sp̄ plen⁹ ⁊ su-
pabūdans ignis iugiter ardens ⁊ nū-
q̄ deficiēs. **U**n̄ si tibi non licet hauri-
re de plenitudine fontis nec vsq; ad sa-

rietatez potare. apponā tñ os meū ad
foramen celestis fistule. vt saltez inde
guttulā modicā capiam ad refocillan
dā sitim meā. z nō penit⁹ exarescā: **E**t
si necdū tor⁹ celestis z tā ignit⁹ vt sera
pbin z cherubin esse possuz: conabor
tñ deuotōi insistere z cor meū ppare vt
vt modicā diuini incēdij flāmā ex hu
mili sumptōe vini fici sacramti pgraz.
Quidqd aut mibi deest bōe ihu salu.
tor sāctissime. tu p me supple benigne
ac gr̄iose. q̄ oēs ad te dignat⁹ es vocare
dicens. **V**enite ad me oēs q̄ laboratis
z onerati estis. z ego reficiā vos. **E**go
q̄dem laboro in sudore vult⁹ mei dolo
re cordis torq̄oz. peccat⁹ oneroz. tēpra
tionibz inq̄etoz: ml̄tis malis passiōi
bus implicor z p̄mor z non est q̄ adiu
uet. z non est q̄ liberet z saluū faciat ni
si tu dñe de⁹ saluator me⁹. cui cōmitto
me z oīa mea vt me custodias z pdu/
cas in vitā eternā **S**uscipe me in lau

Liber Quartus

dem ⁊ gl'iam noſis tui. qui corpus tuū
⁊ ſanguinē in cibū ⁊ potū mihi para/
ſti. Preſta dñe de ſalutaris me⁹ vt cū
frequētatione miſterij tui creſcat mee
deuotōnis affectus

De dignitate ſacramēti ⁊ ſtatu ſa/
cerdotali. **Capitulum V.**

N haberes angelicā puritatez
⁊ ſancti Johis bap. ſcītitatē nō
eēs idgn⁹ h̄ ſac̄m accipe nec
tractare. **N**ō em̄ hoc merit⁹ debet hoīz
q̄ hō ꝓſecret ⁊ tractet xp̄i ſac̄m et ſu/
mar in cibū panē angeloz. **G**rāde mi/
ſteriū ⁊ maḡ dignitas ſacerdotū quibz
datū eſt qđ angelis non ē ꝓceſſuz. **S**o/
li nāq; ſacerdotes in eccl'ia rite ordina/
ti p̄tatez h̄nt celebrandi ⁊ corpus xp̄i
ꝓſecrādi. **S**acerdos qđdem miniſter ē
dei vtens verbo dei per inſuſionem ⁊ in/
ſtitutōem dei. **D**e aūt ibi ꝓncipal' ē ac/
torz inuiſibil' opator: cui ſubēſt om̄e

quod voluerit. et paret omne quod iusserit
Non credere debet deo omnipotenti in her-
 cellentissimo sacramento quod proprio sensui
 aut alicui signo visibili. Ideoque cum ti-
 more reuerentia ad hoc opus est acceden-
 dum. Attende igitur et vide cui ministerium
 tibi traditum est per impositionem manus
 episcopi. Ecce sacerdos factus est ad celebra-
 dum consecratur. vide nunc ut fideliter et de-
 uote in suo tempore deo sacrificium offeras et
 te ipsum irreprehensibilem exhibeas. Non
 alleuasti onus tuum. sed artiori iam alligatus
 es vinculo discipline. et ad maiorem tenentis
 perfectorem sanctitatem. **Sacer-**
dos omnibus futuris debet esse ornatus
 et aliis bonae vitae exemplum praebere. **Eius**
 conuersatio non cum popularibus et communi-
 bus hominum viris: sed cum angelis in celo: aut
 cum perfectis viris in terra. **Sacerdos** sa-
 cris vestibus induitur christi vices gerit: ut de
 um pro se et pro omni populo suppliciter et humiliter
 roget. **Dabit** namque ante se et retro de-

mitte cruce
 agiter xpi
 fula portat
 spicula. et sed
 cruce signat
 lina ab alijs
 le crucez ger
 possit vt ali
 one debeat.
 cause ostitu
 nec ab oblat
 na et miseric
 lacerdos de
 rat. angelos
 viros adin
 celestis picip
 Interro
 munion
 U
 c vi
 co
 non accedo

Liber Quartus.

in iced crucis signū ad memoranduz
iugiter xpi passionē. **A**n se crucē in ca
sula portat vt xpi vestigia diligēter in
spiciat. z seq feruenter studeat. **P**ost se
cruce signat est vt aduersa quelibet ilo
lata ab alijs clem̄ter p deo toleret. **A**n
se crucez gerit vt ppria peccata lugeat.
post se vt alioz etiā cōmissa p cōpassi
onē defleat. z se mediū inter deū z pec
catorē pstitūtū esse sciat. nec ab orone
nec ab oblatōe scia torpescat donec ḡ
tiā z misericōiam impetrare mereat. **D**ñ
sacerdos deuote celebrat. deuz hono
rat. angelos letificat. eccliam edificat
vivos adiuuat. defuncts req̄ez prestat
z sese p̄cipem oim bonoz efficit.

Interrogatio de exercitio añ com/
munionē. **C**apitalum. VI.

Um tuā dignitatē dñe z meā
c vilitatē penso valde p̄remis/
co. z in me ipo cōfundoz. **S**i el
non accedo vitā fugio z si indigne me

ingessero offensas incurro. Quid er/
go faciã deus me? auxiliator me? z cõ/
solator in necessitatibz Tu doce me vi/
am rectã. ppone breue aliqd exercitiuz
sacre cõmunõi z gruũ **U**tile est em̃ sci
re q̃liter scz deuote ac reuerēter tibi p/
pare debeat cor meũ ad recipiendũ sa/
lubriter tuũ sacramentũ seu etiã cele/
brandũ tã magnũ z diuinũ sacrificiũ.

De discussione pprie conscie z emen/
datõis pposito. **C**ap. VII

Uper om̃ia cũ summa humi/
litate cordis z supplici reueren/
tia. cũ plena fide z pia intenti/
one honoris dei ad hoc sacramentuz
celebrandum tractandum z sumendũ
opz tet dei accedere sacerdotem. diligẽ
ter examina conscientiam tuam z pro/
posse tuo vera contritione z humili cõ/
fessione eam nuda z clarifica. itavt nil

Liber Quartus.

grane habeas aut scias quod te remoz
deat et liberū accessum impediāt. **H**a
beas displicentiam omnium peccato
rum tuoz in generali. 7 pro quotidiana/
nis excessibus magis in speciali dole
as 7 gemas. **E**t si ipus patitur deo in
secreto cordis cūctas pfitere passionū
tuoz miserias. **I**ngemisce 7 dole q ad
huc ita carnalis sis 7 mūdanus. tam
immoztificat⁹ a passionibz. tā plenus
cōcupiscentiaz motibz. tā incustodit⁹
in sensibus exterioribz. tam sepe mul
tis vanis fantasijs implicatus. taz mī
tum inclinatus ad exteriora. tam ne
gligens ad interiora. tam leuis ad ri
sum 7 dissolutionez. tam durus ad fle
tum 7 compunctionem. tam promp
tus ad lapioza et carnis commoda. tā
segnis ad rigorem 7 feruorem. tam cu
riosus ad noua audienda et pulcra in
tuenda. tam remissus ad hūilitat abie
cta amplectēda. tam cupid⁹ ad multa

habenda. z tā parcus ad dandū. taz te
narad retinendū. tā incōsiderat^o in lo
quēdo. tā incōtinēs ad tacendū. tā in
cōposit^o in morib^o. tā īportun^o in acti
bus. tā effusus sup cibū. tā surd^o ad di
scibū. tā velox ad q̄etē. tā tard^o ad laborē
tā vigilās ad fablās tā sumnolent^o ad
vigiliās sacras. tā festin^o ad finē. tam
vagus ad attendē. tū. tā negligēs in
horis psoluēdis. tā lepid^o in celebran
do. tā arid^o in cōmunicādo. tā cito di
stract^o. tā raro tibi bñ collect^o. tā subi
to cōmotus ad irā. tā facilis ad alteri
us displicentiā: tā pn^o ad iudicanduz
tā rigid^o ad arguendū. tā let^o ad pspa.
tā debil^o in aduers^o tā sepe mltā bona p
ponēs z modicū ad effectuz pducens
His z alijs defectib^o tuis cū dolore et
mag^o displicentiā pprie infirmitat^o con
fessis ac deploratis firmū statue. pposi
tū spemendādi vitā tuā z in meli^o pfe
ciendi. **D**einde cū plena resignatione

216041.1

Liber Quartus.

z integra voluntate offer teipm in ho
noze nois mei in ara cordis tui holo
caustu3 ppetuū. corp^o tuū sc3 z aiaz mi
hi fidelit^{er} pmittēdo: qten^o tic digne me
rearis ad offerendū dō sacrificiū acce
dere z sacm corpis mei salubriter sus
cipe. Non ē em̄ oblatio dignior z satif
factio maior p pccis diluēdis q̄ seipz
purez integre cū oblatōe corpis xp̄i in
missa z in cōmunionē dō offerre. Si
hō fecerit qd̄ in se est et se penituerit.
q̄niscūq; p venia z gr̄a ad me accesse
rit. viuo ego dicit dñs qz nolo mortez
pctōis sed magis vt puertat z viuat.
qm̄ peccatoz suozum non recordabor
amplius sed cūcta sibi indulta erunt.

De oblatōe xp̄i in cruce. z ppria
resignatione. Capitulū. VIII

Icut ego meipm expansis in
cruce manib; et nudo corpe p
pctis tuis deo p̄i spōte obtu
li. ita vt nihil in me remaneret q̄n totū

L

211
211

in sacrificiū diuine placatōis trāsierit
ita debes et tu temetipm mibi volūta/
rie in oblatōem purā et scām quātidie in
missa cū oibus viribz et affectibz tuis
quāto intimi⁹ vales offerre. Quid ma
gis a te req̄ro q̄ vt te studeas mibi ex
integro resignare. Quicquid p̄ter teipm
das nihil curo. qz nō q̄ro datū tuū sed
te. Sicut nō sufficeret tibi oibus ha
bit⁹ p̄ter me. ita nec mibi placere po
terit quicquid dederis te nō oblato. Offer
te mibi et da te totū p̄ dō et erit accepta
oblatio. Ecce ego me totū obtuli p̄ri
p̄te. dedi etiā totū corp⁹ meū et sanguis
nē in cibū vt totū tu⁹ essem et tu meus
p̄maneres. Si autē in teipō steteris nec
spōte te ad volūtates meā obtuleris nō
est plena oblatō. nec integra erit inter
nos vnio. Iō oīa opa tua p̄cedere de
bet spōtanea tuū p̄ri in man⁹ dei obla
tio si libertatē p̄sequeris grām. Iō tam
pauci illuminati et liberi int⁹ efficiunt

Liber Quartus.

qz seipos ex toto abnegare nesciunt **Est**
firma sententia mea. nisi quis renūciauerit
oibus nō potest esse discipulus **Tu**
si optas me esse discipulus offer tui/
plum mihi cū oibus affectibz tuis.

Dnos et oia nra deo debem⁹ offer
re et pro oibus orare. **Capitulum IX**

Domine oia tua sunt q̄ in celo
sunt et in terra. Desidero me⁹
ipm tibi in spontanea oblatō
ne offerre. et tu⁹ ppetue pmanere. **Dñe**
in simplicitate cordis mei offero mei/
pluz tibi hodie in seruū sempiternū. i.
obsequiū et sacrificiū laudis perpetue.
Suscipe me cū hac scctā oblatōe tui sp̄
ciosi corpis quā tibi hodie in pntia an
geloz inuisibiliter assistentiū offero. vt
sit p me et p cuncto pplo tuo in salutem.
Dñe offero tibi oia pctā et delicta mea
que commisi corā te et sanctis angelis tu
is a die quo primū peccare potui vsqz
ad diēz hāc super placabili altari tuo

vt tu oia piter incēdas z oburas igne
 charitatis tue. z deleas ynuerſas ma
 chas pctōz meozū. z pſciam meā ab oī
 delicto emūdes. z restituas mihi grāz
 tuā quā peccādo amisi oia mihi plene
 indulgendo. z in oſclm pacis me miſe
 ricorditer aſſumendo. **Q**uid poſſum
 agere p pctis meis niſi hūiliter ea pſi
 tēdo z lamentādo. z tuā ppiatōem in
 ceſſanter dprecādo. **D**eſcor te exaudi
 me ppius vbi aſto corā te dō meus.
Dia pctā mea mihi maxie diſplicent
Nolo ea vnq̄s ampli⁹ ppetrare ſz p eis
 doleo z dolebo q̄s diu vixero. patius pe
 nitentiā agere z p poſſe ſatiffacere **D**i
 mitte mihi dōs dimitte mihi pctā mea
 ppter nomen ſctm̄ tuū ſalua aiām meā
 quā precioſo ſanguine tuo redemiſti.
Ecce cōmitto me miſcōdie tue. religno
 me in manibz tuis. ageme cū ſm̄ boni
 tatē tuā. nō ſm̄ meā maliciā z iniquitatē
Offero etiaz tibi oia bona mea q̄suis

vadi
 z ſciū
 facia
 brū
 le bo
 oia p
 penit
 roz n
 amoz
 ſas p
 rauer
 viuāt
 ſibi a
 tectōe
 aduen
 crepti
 uāt.
 placa
 leſerū
 v'ali
 p bis
 turba

Liber Quartus

valde pauca et imperfecta. ut tu ea emendes
et sacrifices. ut ea gratia habearis et accepta tibi
facias et spiritus ad meliora trabas non ad
bitum et laudabile finem me pigrum et inuti-
lem hominum rationem producas. **O**ffero quod tibi
omnia pia desideria deuotoz. necessitates
penitentium: amicorum: fratrum: sororum: omniumque cha-
ritatibus meorum. et eorum que mihi vel alii propter
amorem tuum benefecerunt. et que omnes et mis-
sas pro se suisque omnibus dici a me deside-
rauerunt et petierunt. siue in carne adhuc
uiuunt: siue iam seculo defuncti sint. ut omnes
sibi auxilium gratie tue. opere consolatiois pro-
tectoris a periculis. liberationis a penis
aduenire sentiant. et ut ab omnibus malis
crepti gratias tibi magnificas leti perfol-
uent. **O**ffero etiam tibi preces et hostias
placatiois pro illis specialiter que me in aliquo
leserunt et tristauerunt aut vituperauerunt
vel aliquo damnum vel ignam intulerunt:
pro his que omnibus que aliqui tristauerunt: con-
turbauerunt: ignaui et scandalisauerunt. verb vel

factis. sciēter vñ ignoranter. vt nob oi
bus piter indulgeas pctā nra z mutu
as offēsiōes. **A**ufer dñe a cordibz no
stris oēm suspitōez. indignatōez iraz
z disceptatōez. z q̄cqd pōt charitatē le
dere z fraternā dilectōz minnere. **D**i
serere miserere dñe miscōiam tuā po
scētibz. da grāz indulgentibz. z fac nos
tales existere vt sim⁹ digni grā tua per
frui. z ad vitā pfaciām⁹ eternā. **A**men

Os sacra cōmuniō de facili nō est
relinquenda. **Capitū. X.**

Requenter recurrendū est ad
fontes grē z diuie miscōie. ad
fontē bonitat⁹ z toti⁹ puritat⁹
q̄ten⁹ a passionibz tuis z vicij⁹ curari
valeas. z p̄ vnīuersas tēptatōes z falla
cias dyaboli fortior atz vigilātiōz effi
ci merear⁹. **I**nimic⁹ scicōs frctm z reme
diū maximū i sacra cōmuniōe positū
oi mō z occasione nitrē fideles z deuo
tos q̄tuz preualet retrabere z impedire.

Liber Quartus

Cū em̄ qdam sacre cōioni se aptare dī
sponūt. peiores sathane immisiones
pariunt. Ipse em̄ neq̄ spūs. vti Job
scribit v̄it inter filios dei vt solita ei⁹
neq̄cia p̄arberet aut timidof nimīū red
dat ⁊ pplexos. q̄ten⁹ affectū eoz minu
at. v̄l fidē ipugnando auferat. si forte
aut oīno cōionez relinq̄nt aut cū tepe
re accedant. Sed non est quicq̄s curā
dum de versucijs ⁊ fantasīs illius q̄z
tūlibet turpibus et horridis. s; cū/
cta fantasmata in caput eius sunt re/
torquēda. Contemnendus est miser
⁊ deridend⁹. nec p̄pter insult⁹ eius ⁊ cō
motōs q̄s suscitāt sacra ē omittēda cō
munitio. Sepe etiā ipedit: nimia solici
tudo p̄ deuotōe hūda. ⁊ anxietates q̄/
dā de p̄fessioe faciēda. Age s̄m s̄siliuz
sapiētū ⁊ depōe anxietatē ⁊ scrupuluz
q̄ grām dei impedit ⁊ deuotōez men/
tis destruit. Propter aliquā puā tri/
bulatōe ⁊ v̄l ḡuitatē sacra ne dimittas

cōmunionē, sed valde citius p̄fiteri, et
 oēs offensiones alijs libēter indulge
Si potu aliquē offendisti, veniā hui
 liter precare, et dōs libenter indulgebit
 tibi. **Q**uid p̄dest diu tardare p̄fessio
 nē aut sacrā differre cōmunionē. **E**x
 purga te cū p̄mis: expue velociter vene
 nū, festina accipe remedium et senties
 meli⁹ q̄si diu distuleris. **S**i hodie p̄
 ter istud dimittis, cras forsuā illō ma
 gis eueniet, et sic diu posses acōtione i
 pediri et magis inept⁹ fieri. **Q**uāto ḡ ci
 tius vales a p̄nī ḡuitatez inertia te ex
 cutias q̄z nihil importat diu anxari,
 diu cū turbatione trāsire, et ob q̄tidia
 na obstacla se a diuinis seq̄strare, im
 mo plurimū nocet diu cōmunionem
 p̄telare, nā et ḡuē torporē p̄suevit idu
 cere. **P**rob dolor q̄daz tepidi et dissolu
 ti moras confidendi libēter accipiūt et
 cōmunionē sacrā idcirco differre cupi
 unt ne ad maiorē sui custodiā se dare

Libeꝛ Quatuꝛtuꝛ.

teneant. **D**eū q̄ modicā eharitatē z d̄
bilem deuotōem h̄nt q̄ sacra cōmuni
onē tā faciler postponūt. **Q**uas felic
ūle z dō acceptus habet q̄ sic uiuit z ta
li puritate cōsciam suā custodit y etiā
oñi die cōicari patus z bñ affectatus
esses si ei liceret z sine nota agere possz
Si q̄s interdū abstinet hūilitatis q̄/
tia aut legitima impediēte causa lau
dandus est de reuerentia. **S**i aut tor
por obreperit seipm excitare debet et
facere qd̄ ille est. z dñs aderit desiderio
suo pro bona voluntate quā speciali
ter respicit. **C**ū s̄o legitime prepeditus
est. habebit sp̄ bonā voluntatē z piam
intentōem cōicandi. z sic non carebit
fructu sacramēti. **P**ōt em̄ q̄libet deuo
tus om̄i die z om̄i hora ad sp̄uales xpi
cōintōnez salubriter z sine phibitiōe
accedere. z tñ certis diebz z statuto tpe
corp̄ sui redemptoris cū affectuosa re
uerētia sacramentaliter debet suscipere

et magis laudes dei et honore pretēdo
 re quā suā solatōes querere. **N**ā totis mi
 stice cōicat et inuisibiliter reficit quā
 incarnatōis xpī misterium passionēq; d
 uore recolit et in amore ei accenditur:
Qui aliter se nō prepat uisi instāte fe/
 sto vlt̄ consuetudie cōpellēte sepius impat̄
 erit. **B**rius q̄ se dño in holocaustū of/
 fert quātiens celebrat aut cōicat. **N**ō sis
 in celebrādo nimis plūxus aut festin⁹
 sed sua bonū cōmunē modū cū quibus
 vniis. **N**ō debes alijs generare mole
 stia et tediū sed cōem sua viā s̄m maio
 rū institutōem. et potius aliorū fūire vti/
 litati q̄ pprie deuotiōi vlt̄ affectui.

Quod corpus xpī et sacra scriptura magi
 me sint aie fideli necessaria.

Capitulum .XI.
Dulcissime dñe ihu quāta est
 o dulcedo deuote anime tecū es
 pulantis in conuuiuo tuo vbi
 ei non alius cibus māducand⁹ pponi

omni tu vni
 desideria
 emidi q̄des
 animo affe
 teus pia ma
 rymis irrig
 in vbi lachry
 a. **C**erte in p
 cū moy totu
 et ex gaudio
 amōto vere p̄
 cantatū. **F**ag
 uere cōspicere
 tu is neq; tot⁹
 nactat̄ tue sul
 uacillitati mee
 et vob̄ condis
 p̄geti adorāt i
 erim in fide ill
 retamine. **D**
 cū lumine ve
 et donec aspi

Libre Quartus.

tur nisi tu vnicus dilectus eius super
oia desideria ordis eius desiderabil
Et mihi q̄dez dulce foret in p̄ntia tua
ex intimo affectu lachrymas fundere
Et cuz pia magdalena pedes tuos la
chrymis irrigare. **S**z vbi ē hec deu
rio. vbi lachrymarū sc̄tāz copiosa effu
sio. **C**erte in p̄spectu tuo z sc̄tōz ange
lorū tuoz totum cor meū ardere debe
ret z ex gaudio flere **H**abeo em̄ te in sa
cramēto vere p̄ntez. q̄suis aliena specie
occultatū. **N**az in p̄p̄riaz diuina clari
tate te cōspicere oculi mei ferre nō pos
sent. sz neq; tot⁹ mūdus in fulgore gle
maiestat; tue subsisteret **I**n h̄ ergo im
becillitati mee p̄sulis q̄ te sub sacram̄
to abscondis **H**abeo te z adoro quez
angeli adorāt in celo. sz ego adhuc in
terim in fide illi autem in specie z sine
velamine. **N**e oportet contentum es
se in lumine vere fidei. et in ea ambu
lare donec aspiret dies eterne claritat;

z ymbre figuraz inclinētur. **Cū** autē
venerit q̄ p̄fectū ē cessabit vsus sacra
mentoz q̄ beati in gl̄ia celesti nō egēt
medicamēta sacramentali. gaudēt ei sine
fine. in p̄sētia dī facie ad facie gl̄iaz ei?
speculātes z de claritate. in claritatem
abyssalis deitatis trāsformati gustāt
p̄bz dei carnē sc̄m. sicut fuit ab initio
z manet in eternū. **Demor** hoz mira
biliū ḡue mibi sit ted iū etiā q̄dlibz spi
rituale solaciū. q̄ q̄d iū d̄m meū ap̄
te in sua gl̄ia non video p̄ nihilo duco
omē q̄d in m̄do p̄spicio z audio. **Testi**
es tu mibi de? q̄ nulla p̄t me res con
solari. nulla creatura q̄etare nisi tu de
us me? quē desidero eternaliter p̄tem
plari. **Sz** nō est s̄ possibile durāte me
in hac mortalitate. **Jō** op̄tz vt me po
nā ad magnā patientiā z meip̄m in oi
desiderio tibi submittas. **Nā** z sancti
tui d̄ne q̄ tecū iā i regno celoz exultāt.
in fide z paciētia maḡ d̄m viuerēt aduē

Lib. Quartus.

tum gl'ie tue expectabāt. **Q**d illi credi
derūt ego credo. qd illi spauerūt ego
spero. q illi puenerūt p grāz tuā me vē
turū p̄fido. **A**mbulabo interim in si/
deceptis p̄fortatus sc̄tōz. **H**abeo eti
am libros sc̄tōs p solacio z vite speclo
atq; sup hec oia sanctissimū corp^o tuū
p singlari remedio z refugio. **D**uo nā
q; mihi necessaria p̄maxia sentō ī hac
vita. sine q̄bus mihi ip̄ortabilis foret
ista misfabilis vita **I**n carcere corpis
hui^o detētus duob; me egere fateor. cl
bo. scz z lumie. **D**edisti itaq; mihi in/
firmo sacrū corp^o tuū ad refectōez mē/
tis z corpis. z posuisti lucernā pedib;
meis p̄bū tuū. **S**ine his duob; b̄n̄vi
uere nō possem. nā p̄bū dei lux aie mee
z sac̄m tuū panis vite **D**ecp̄nt etiam
dici mēse due hinc z inde ī gazophi/
lario sc̄tē eccl'ie posite. **U**na mēsa est sa
cri altar' b̄n̄s panē sc̄m. i. corp^o xp̄i pze
ciosuz **A**lta ē diuīe leg^o rīnes doctri/

nam scām. erudiēs fidez rectā z firmi
ter vsq; ad interiora velamis vbi sunt
scā scōz pducēs. **Gras** tibi dñe iesu
lux lucis eterne p doctrine sacre mēsa
quā nob p suos tuos pphas z aplos
aliosq; doctozes ministrasti. **Gras** ti
bi creator z redēptoz hoīm q ad decla/
randā toti mōdo charitatē tuā cenā pa
rasti magnā. in q non agnū typicū. s; z
tuū sanctissimū corp^o et sanguinē po
suisti manducandū. letificās oēs fide
les p unio sacroz calice inebriās salu
tari. in quo sunt oēs delicie paradisi z e/
pulātur nobiscū angeli sancti. sed sua
nitate feliciozi. **Q**z magnū z honora
bile est officiū sacerdotū quibus datū
est dñm maiestatis verb sacris p secura
re. labijs bñdicere. manib; tenere. ore
prio sumere z ceteris ministrare. **Q**
z mūde dñt esse man^o ille. qz purū os.
qz scām corp^o. qz immaculatū erit cor
sacerdotis. ad quē toties ingredit au/

cor puri
nisi sancti
nile proce
peccati
cuius simp
solent in
denate qu
contractan
ter in lege
am ego san
Adiuuet
deus. vt o
scipimus
puritate z
vileamus
tatinocce
tmo con
re mala q
militatis
sitorib; f
vt vlcant

Liber Quartus

ctoꝝ puritatis. **E**x ore sacerdotis nihil
nisi sanctum nihil nisi honestum r̄p̄
tile procedere debet verbū qui tam se
pe christi accipit sacramentus. **O**culi
eius simplices et pudici qui x̄pi corp̄
solent intueri. **D**anus pure et in celū
euate que creatorem celi et terre solēt
contrectare. **S**acerdotibus speciali
ter in lege dicit. **S**ancti estote quoni
am ego sanctus sum dñs deus vester
Ad iuuet nos gratia tua omnipotens
deus. vt qui officium sacerdotale su
scipimus digne ac deuote tibi in om̄i
puritate et conscientia bona famulari
valeamus. **E**t si non possumus in tā
ta innocentia vite conuersari vt debe
mus concede nobis tamen digne fle
re mala que gessimus. vt in spiritu hu
militatis ac bone voluntatis propo
sit tibi feruentius de cetero deserui
re valeamus.

hinc **D**o suz puritatis amator 7 da
 re mator ois scitatis **E**go cor pur
 dal mea qro. 7 tibi e loc^o refectionis mee
 Para mihi cenacm grade stratū. 7 fa
 cia apd te pasca cū discipul meis. **S**i
 vis vt veniā ad te 7 apd te maneam. ex
 purga vetus fermentū 7 mūda cordis
 tui bitaculū. **E**xclude totū sc̄m 7 oēs
 vicioꝝ tumultū sede tāq̄ passer solita
 ri^o in tecto. 7 cogita excess^o tuos i ama
 ritudie aie tue **D**is nāq̄ amās suo di
 lecto amatori optimū 7 pulcerrimū p
 parat locū. qz in h̄ cognoscit affect^o su
 sciopietis dilectū. **S**cioto tū te nō posse
 satisfacere huic p̄p̄atōni ex merito tue
 actōis. etiā si p̄ integꝝ annū te p̄parel
 7 nihil aliū in mēte haberes. **S**i ex so
 la pietate 7 gra mea pmitter^o ad mēfaz
 meā accedere ac si mendic^o ad p̄rādiū
 vocaret^o diuitis. 7 ille nihil aliū habeat
 ad retribuendū bñficijs ei^o nisi se hūi
 liādoz reḡtiando. **F**ac qd̄ in teē. 7 dili

Jentor
 Aina

genter facito: nō ex consuetudie, nō ex ne-
cessitate. s; cū timore z reuerētia z affe-
ctu accipe corp⁹ dilecti dñi dī tui dig-
nāris ad te venire. **E**go suz q̄ voca mi.
ego iussi fieri. ego supplebo qđ tibi de-
est. veni z suscipe me. **L**ū grām deuo-
tōis tribuo grās age dō tuo. nō qz di-
gn⁹ es s; qz tui mixtus suz. **S**i nō ha-
bes s; mag⁹ aridū te sent⁹ insiste ordi. i
gemisce z pulsa. nec desistas donec me
rearis micā aut gutta⁹ grē salutar⁹ ac-
cipe. **T**u mei indiges nō ego tui indi-
geo. **N**ec tu me scificare venis s; ego
te scificare z meliorare venio. **T**u ve-
nis vt ex me scificeris z mibi vniaris
vt nouā grāz recipias z de nouo ad e-
mēdatōem accēdaris. **N**oli negligere
hāc grāz. sp̄ prepa cū oī diligentia cor
tuū z introduc ad te dilectū tuū. **O**p̄
aū vt nō solū te prepes ad deu otōz añ
p̄munionē s; vt etiā te solícite pfues i
ea p⁹ sacramēti pceptōem. **N**ec minor
custodia p⁹ exigit q; deuota p̄patio p⁹

A

11

Nam bona postmodū custodia opti-
ma iterū ē preparatio ad maiore grāz cō-
saquendā. **E**x eo q̄pevald̄ indisposit⁹
q̄s reddīt si statim fuerit nimis effus⁹
ad exteriora solacia. **C**ave a multiloq̄o
mane in secreto. ⁊ fruerere deo tuo. **I**pm
em̄ habes quē tot⁹ mūdus tibi aufer/
re non pōt. **E**go sum cui te totū dare
debes. ita vt iā vltra nō in te sed in me
absq; om̄i sollicitudine viuas.

Doro corde aīa deuota xp̄i vnio
nē in sacro affectare d̄z. **Ca. XIII**

Quis mihi det dñe vt inueniā
q te solū. ⁊ apiam tibi totūz cor
meū. et fruam te sicut desiderat
aīa mea. ⁊ iā me nēo despiciat. nec vlla
creatura me māeat v̄l respiciat s; tu so-
lus mihi loq̄ris ⁊ ego tibi. sicut sol; di-
lect⁹ ad dilectū loq̄ ⁊ amīc⁹ cū amīco cō-
uiuari. **N**oc oro hoc desidero. vt tibi
tot⁹ vniam ⁊ cor meū ab oibus creatis
rebus abstrahā. magisq; p̄ sacrā cōmu-
nionē ac frequentē celebratōnem cele-

stia z eterna sapere discas. **A**b dñe de/
us qñ ero tecū tot⁹ vnitus et absorpt⁹
meiqz totaliter oblitus **T**u in me re/
go in te. z sic nos p̄ter in vnū manere
pcede **V**ere tu es dilectus me⁹ electus
ex milibus: in quo cōplacuit aim mee
habitare oibus diebus vite sue **V**ere
tu pacificus meus in quo pax summa
z reges vera. extra quē labor z dolor z
infinita miseria. **V**ere tu es de⁹ absco
ditus. z consiliū tuū nō est cū imp̄s.
sed cū hūilibus z simplicib⁹ s̄mo tu⁹.
D q̄s suavis ē dñe spūs tuus q̄ vt dul
cedinez tuā in filios demōstrares. pa
ne suauissimo de celo descendēte illos
reficere dignaris. **V**ere non ē alia na
tio tā grādīs q̄ habeat deos appropin
quantes sibi sicut tu dñs noster ades
vniuersis fidelib⁹ tuis: quib⁹ ob q̄tidī
anū z solaciū cor erigendū in celū te tri
buis ad edendum z fruendūm. **Q**ue
ē em̄ alia gēs tā iclita sic plebs xp̄iana
aut q̄ creatura sub celo tam dilecta vt

aia deuota ad quam ingredit̃ d̃s. vt pat
cat eā carne sua gliosa. **D** ineffabilis
gr̃a. o amirabil' dignit̃o. o amor imens'
hoi singulariter ipensus. **S**ed qd̃ retri
buā d̃no p̃ gr̃a ista. p̃ charitate tā exi/
mia. **N**ō est aliō qd̃ gr̃ius donare q̃az
q̃ vt cor meū do meo totaliter tribuaz
z intime piungā. **T**ūc exultabūt oia
interiora mea cū p̃fctē fuerit vnita do
aia mea. **T**ūc dicet mibi si tu vis esse
mecū ego volo esse tecū **E** ego r̃udebo
illi dignare d̃ne māere mecū ego volo
libēt̃r eē tecū. hoc est totū desiderium
meū vt cor meū tibi sit vnitū.

De q̃rundā deuotoz ardēt' desi/
derio ad corp' x̃pi. **Capit. XIII**

Quā mag' mltitudo dulcedi/
o nis tue d̃ne quaz abscondisti ti
mēt̃ib' te. **Q**ū recordor deuo/
toz aliq̃z ad sacm̃ tuū d̃ne cū maria
deuotōe z affectu accedētiū tūc sepius
in meip̃o pfundor z erubesco q̃ ad alz
tare tuū et sacre p̃muniōis mēfaz tā te

pide z frigide accedo. q̄ ita arid⁹ z sine
affectōe corō maneo. z q̄ n̄ suz totalit̄
accēsus corā te dō meo. nec ita vehem̄
ter attract⁹ z affect⁹ sic mlti deuoti fue
rūt. q̄p̄ nimio desederio cōionis z sena
sibili cordis amore a fletu se nō potue
rūt ztinere. sz ore cordis z corp̄is p̄iter
ad te deū fontē viuuz medullis inhie/
bāt suā esuriē nō valētes aliter tēpre:
nec satiāre nisi corp⁹ tuū cū oī iocūdi/
tate et spūali auiditate accepissent. **D**
hā ardēs fides eoz pbabile ex̄ns argu
m̄tū sacre p̄ntie tue **I**sti eiyeraciter co
gnoscut dñm suū in fractōe panis q̄z
cor tā valide ardet in eis de ihu ābulā
te cū eis. **L**ōgeā a me sepe tal affect⁹ et
deuotō. tā vehemēs amor z ardor **E**
sto mihi ppici⁹ ihu bone. dulcis z benis
gne z p̄cede paupi mēdico tuo. v̄l̄iter
dū modicū de cordiali affectu amoris
tui in sacra cōione sentire vt fidel mea
mag⁹ p̄ualeat. spes in bōitate tua p/
ficiat z charitas sel p̄fecte accēta z cele

ste māna erota nunq̄s deficiat. **P**otes
est aut̄ misericōdia tua etiā grāz desidera
tā mihi p̄stare. ⁊ in spū ardoris cū dies
bñplaciti tui aduenerit me clemētissi
me visitare. **E**tem licet tāto desiderio
tā specialiū duotoꝝ tuoz nō ardeo. tñ
de grā tua illi⁹ magni inflāmari deside
riū desiderii hēo orans et desiderans
oīm taliū feruidoꝝ amatoꝝ tuozū p̄ci
cipē me fieri. ac eoz sancto p̄sortio an
numerari.

Qz grā deuotōis hūilitatez suūp̄i⁹
abnegatōe acq̄ritur. **Ca. XV.**

Portet te deuotōis grām in/
o stāter q̄rere ⁊ indefinēter petere
patiēter ⁊ fiducial̄ expectare.
f̄tanter recipe. hūiliter p̄suare. studio
secū ea opari. ac deo t̄pus ⁊ modū sup
ne uisitatōis donec ueniat cōmittere.
Hūiliare p̄cipue te debes cuz parum
aut nihil deuotōis interi⁹sentis s̄z nō
nimisū deici nec inordinate p̄ristari
Dat sepe d̄s in vno breui momēto q̄d

longo negavit tpe **D**at etiā qñq; in fi
ne qđ in pncipio ođois largiri distulit
Sisq; cito grā dare z p voto adessz n̄
esset infirmo hoi bñ portabile. **P**rop
terea in bona spe z hūili paciētia expe
ctāda ē deuotōis grā. **T**ibi tñ z pccis
tuis iputa cū non dat vl' etiāz occulte
tollitur. **M**odicū qñq; est qđ grām i/
pedit z abscondit. si tñ modicū z nō po
tius grā de dici debeat qđ tñ bonū p/
hibet. **E**t si hoc ipm modicū vl' grāde
amoueris z pfecte vicerz erit qđ petisti
Statis nāq; vt te dō ex toto corde tra
dideris nec h̄ vl' illud p tuo libitu seu
velle q̄sieris. s; itegre te in ipō posuerz
vnitū te inuēies z pacatū. qz nil ira bñ
sapiet z placebit sic bñplacitū diuie vo
lūtat. **Q**uisq; ḡ intenōez suā simpli
ci cord sursuz ad deū lenauerit. seqz ab
omī inordinato amore seu displicētia
cuiuslibz rei create euacuauerit. aptis
simus gratie percipiēde: ac dignus d
uotionis munere erit. **D**at ita enim

dñs ibi bñdictōez suā vbi vasa vacua
inuenerit. Et q̄nto p̄fecti⁹ q̄s infimis
renūciauerit. z maḡ lib̄ ipsi p̄ p̄ceptuz
sui mori. tāto gr̄a celeri⁹ venit. copio
suis intrat z alti⁹ libez cor eleuat. **T**e
videbit z affluet z mirabit z dilatabit
cor ei⁹ in ip̄o. qz man⁹ dñi cū eo z ip̄e se
posuit totalit̄ in māu ei⁹ vsz in sc̄lz. **E**c
celic bñdicet hō q̄ q̄rit deū in toto cor
de suo nec ī vanū accipit aīaz suā. **H**ic
in accipiēdo sacrā eucharistiā magnā
pmere⁹ diuēniōnis gr̄az. qz nō res/
picit ad p̄riā deuotiōem z cōsolatiōem
sed ad dei gl̄iam et honorem.

Quoniam necessitates n̄ras xp̄o apire z e⁹
gr̄am postulare debem⁹. **Ca. XVI**

Dulcissime atqz amantissime

O dñe quē nunc deuore deside /
ro suscipe tu scis infirmitates
meā z necessitatē quā patior. in q̄ntis
mal⁹ z vicijs iaceo q̄ sepe suz guar⁹. tē
pta t⁹ turbat⁹ z inq̄nat⁹. **P**ro remedio
ad te venio. p̄ cōsolatiōe z s̄beluamine

te deprecor. **A**d oia scientē loqr cui māi
festa sunt oia interiora mea z q̄ sol^o po
tes me pfecte psolari z adiunare. **T**u
scis quib^o bonis idigeo p oibus: z q̄
paup^o suz in p̄tutib^o. **E**cce sto añ te pau
p^o z nud^o gr̄az postulās z misēdiaz im
plorās. **R**efice esurientē medicū tuuz
accēde frigiditatē meā igne amor^o z tui
illumīa cecitatē meaz claritate p̄sentie
tue. **V**erte mibi oia terrena i amaritu
dinē. oia ḡuia z d̄ria i paciaz. oia infi
ma z creata in p̄tēptū z obliuionē. **E**ri
ge cor meū ad te in celū. et ne dimittas
me vagari sup terrā. **T**u sol^o mibi ex
iā dulcescas vsq̄ i sc̄lm. qz tu sol^o cibo
z pot^o meus. amor me^o z gaudiū meuz
dulcedo mea z totū bonū meū. **U**tinā
me totalr ex tua p̄ntia accēdas. p̄bure
z i te trāsmutes. vt vn^o tecū efficiar spi
rit^o p gr̄az īterne vnionis z liq̄factōez
ardentis amoris. **N**e patiaris me ie
iunū z aridū a te recedere s; opare me
cū misericordialit̄ sic sepi^o opar^o es cū

scis tuis mirabilr. Quid mirz si tot?
ex te ignescerē z in meīpo deficerē. cuz
tu sis ignis sp ardēs z nunq̄ deficiēs
amor corda purificās z intellectū illu
minans.

**De ardēri amore z vehēm̄ti affectu
suscipiendi xpm** **Uox discipuli**

Capitulum. XVII

Um summa deuotōe z arden
c ti amore: cū tota cordis affectu
z seruoze desidero te dñe susci
pe. quēadmodū mlti scī z deuote pso
ne in cōmunicādo te desiderauerūt. q̄
tibi maxie in scīrate vite placuerūt. et
in ardētissima deuotōe fuerūt. **D**ūs
me? amor etern?: totū bonū meū felici
tas intermiabil. cupio te suscipe cū ve
hemētissimo d̄sidēto z dignīssima re
uerentia q̄ aliq̄s sc̄toz vnq̄s habuit. z
sentire potuit. **E**t licet indign? suz oīa
illa sentimēta deuotōis h̄re. tū offero
tibi totū cordis mei affectū ac si oīa il
la ḡnissime inflāmata desideria solus

haberē. **S**z ꝛ ꝛ q̄cūq; p̄t p̄ia mēs ꝛcipe
ꝛ desiderare. hec oīa tibi cū summa re-
uerētia veneratōe ac intīmo fauore p̄-
beo ꝛ offero. **N**ihil opto mihi refua-
re s; me ꝛ oīa mea tibi sp̄ote ꝛ libētiss;
me imolare. **D**ñe d̄s me⁹ creator me⁹ ꝛ
redēptor meus cū tali affectu: reueren-
tia: laude ꝛ honore cū tali ḡritudie: dig-
nitate ꝛ amore. cū tali fide: spe: purita-
te te affecto hodie suscipere. sic te susce-
pit ꝛ desiderauit scr̄issima m̄ tua gl̄io-
sa ꝛ ga maria q̄n angelo euāgelizāti si-
bi incarnatōis misterīū hūiliter ꝛ de-
uote r̄ndit. **E**cce ancilla d̄ni fiat mihi
s̄m verbū tuū. **E**t sicut beat⁹ ꝛ precursor
tuus excellentissim⁹ s̄ctōꝝ. **J**ohes bap-
tista in p̄ntia tua letabūdus exultauit
in gaudio sp̄s sancti. dū adhuc mater
nis clauderet v̄s̄cerib; ꝛ p̄ modū cer-
nēs inter hoīes ih̄m ambulante valde
se hūilians deuoto cū affectu dicebat
Amic⁹ at̄ sp̄si q̄ statz audit eū gaudio
gaudet ꝛ ꝛ ꝛ vocē sp̄si: sic ꝛ ego magnis

desiderijs opto inflā mari z tibi exto/
to corde meipm pñtare. **Un̄** z oim de/
uotoꝝ cordiū iubilatoēs ardētes affe
ctus. mētales excessus ac supnales illu
minatōes z cēlicas visioēs tibi offero
z exhibio cū oibus p̄tutibz et laudibz
ab oī creatura ī celo z in terra celebra
tis z celebrādis p me z oibus mihi in
oꝝoēz p̄mēdat: q̄ten⁹ ad oibus digne
lauderz z in p̄petuū glificeris. **Accipe**
vota mea dñe d̄s me⁹ z desideria in si
nite laudatōis z ī mense bñdictōis q̄ ti
bi s̄m mltitudinē ineffabil magnitu
dinis tue iure debētur. **Hec** tibi reddo
z reddere d̄sidero p singlos dies z mo
mēta tpm. atz ad reddendū meū tibi
grās z laudes oēs celestes spūs z cun
ctos fideles tuos precibz affectibz in ui
to z exoro. **Laudēt** te vniūsi p̄li. tribz
z lingue. z sc̄m ac melliflūū nomē tuū
cū summa iubilatoē z ardēti deuotioē
magnificent. **Et** q̄cunqz reuerēter ac d̄
note altissimū sc̄m tuū celebrāt z ple

na fide recipiunt. gram z misericordiaz apd
te inuēire mereant. z p me pctōre sup/
pliciter exorēt. **Cūqz** optata deuotione
ac fruibily nione potiti fuerit z bñ cō
solati ac mirifice refectione. z de sacra mē/
sa celesti abcesserint. mei paupis recoz
dari dignentur.

Qz hō nō sit curiosus scrutator sa
cramēti. sz hūilis imitator xpī sub
dēdo sensum suum sacre fidei.

Capitulum XVIII.

Auendū est tibi a curiosa z in
cutili pscrutatōe bui⁹ pfundis/
simi sacri: si nō vis in dubita
tōis pfundū demergi. **Qui** scrutator ē
maiestatē opprimez a glia. **Nl⁹** ualet dō
opari qz hō intelligere p̄t. **Tolerabil⁹**
pia z hūil⁹ inq̄sicio p̄tatis. puta sp̄ do
ceri. z p̄ factas parz sentias studēs am
bulare. **Brā** simplicitas q̄ difficiles q̄
stionū relinq̄r vias z plana ac firma p
git semita mādatorz dei. **Alti** deuotō
tōez pdiderūt dū altiora scrutari vo

Sanctus

luerunt. **F**ides a te erigitur et sinceravi-
ta. non altitudo intellectus neque profundi-
tas misteriorum dei. **S**i non intelligis nec
capis quae infra te sunt quod comprehendes ea
quae super te sunt. **S**ubde te deo et humilia
sensum tuum fidei. et dabit tibi scientie lu-
men. put tibi fuerit utile ac necessarium
Quidam quidam temptant de fide ac sacro
sed non est hoc ipsis imputandum sed potius
inimico. **N**oli curare. noli disputare
cum cogitationibus tuis. nec ad immissas a
dyabolo dubitationes responde. sed crede ver-
bis dei. crede scriptis eius et prophetis: et fugis
et a te neque inimicus. **S**epe multum pro-
dest quod talia sustinet dei seruus. **N**am infideles
et peccatores non temptant quos secure
iam possidet. fideles autem deuotos va-
rijs modis temptant et vexant. **P**erge ergo cum
simpliciter indubitata fide. et cum suppli-
ci reuerentia ad sacram accede. **Q**uicquid
intelligere non uales. deo omnipotenti secure pro-
mitte. **N**on fallit te deus: fallit quod sibi nimium
credit. **G**radus deus cum simplicibus

reuelat se hūilib⁹. dat intellectū p̄uulif
apit sensuz puris mētib⁹ z abscōdit gō
tiā curios z supbis. **R**atō hūana debi
lis est z falli p̄t: fides aut̄ p̄a falli nō p̄t.
Dis rō z natural̄ inuestigatio fidez se
qui debet non p̄cedere nec infringere.
Naz fides z amor ibi maxie p̄cellūt
z occultis modis in h̄ sanctissimo z su
percellentissimo sac̄o opant. **D**e eter
nus et immēsus infiniteq̄ potētie sac̄
mag z inscrutabilia in celoz in tra nec
est inuestigatio mirabiliū operū eius
Si talia essent opa dī vt facile ab hu
mana rōe capent̄. non essent mirabi
lia nec ineffabilia dicenda

Explicit liber quartus et vltim⁹
de sacramento altaris

Francis **T**homedē **R**ēpis de imi
tatione christi. z de cōtemp̄u mundi
deuotū z vtile opusculū finit feliciter.

Incipit tractatus de medicatione
cordis m̄gri **J**ohis gerson. **C**ap. **I.**